

Lieta C-701/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 14. novembris

Iesniedzējtiesa:

Tribunal Judiciaire de Paris (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 4. jūlijs

Prasītājs:

Procureur de la République

Atbildētājs:

Sabiedrība *SWIFTAIR*

1. Pamatlietas priekšmets

- 1 2014. gada 24. jūlijā lidaparāts *Mac Donnell-Douglas 83*, kas ir reģistrēts Spānijā ar numuru ECLTV un pieder sabiedrībai *Swiftair*, pacēlās no Vagadugu lidostas Burkinafaso un devās virzienā uz Alžīriju, lidojuma numurs AH 5017, ar sešiem apkalpes locekļiem un 110 pasažieriem, tostarp 54 Francijas pilsoņiem, uz klāja.
- 2 Aptuveni trīsdesmit minūtes pēc pacelšanās, lidojot virs Mali, tas saskārās ar sliktiem laikapstākļiem un novirzījās uz ziemeļiem, lai izvairītos no gubu lietusmākoņiem, un avarēja tuksnesī Mali ziemeļos, kur 2014. gada 24. jūlija vakarā tika atrastas lidmašīnas atlūzas. Visi lidmašīnā esošie cilvēki bija miruši.
- 3 Tajā pašā dienā Parīzes prokurors nodeva lietu Gaisa transporta žandarmērijas pavēlniecībai (Francija) sākotnējai izmeklēšanai.
- 4 Vienlaikus Spānijas izmeklēšanas tiesa uzsāka izmeklēšanu saskaņā ar 2014. gada 24. jūlija *Juzgado Central de Instrucción nº 6* (Valsts izmeklēšanas tiesa Nr. 6, Spānija) rīkojumu, kurā bija norādīts uzsākt “*diligencias previas*” (sākotnēja izmeklēšana) saskaņā ar 1882. gada 14. septembra *Real decreto por el que se*

aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal (Karaļa dekrēts, ar ko apstiprina Kriminālprocesa kodeksu) (turpmāk tekstā – “Spānijas Kriminālprocesa kodekss”) 774. pantu, lai noteiktu iespējamā nodarījuma raksturu un apstākļus. 2014. gada 25. jūlija pieprasījumā Spānijas prokurors norādīja, ka “ir jāpieņem pagaidu kompetence, līdz tiek noskaidroti negadījuma cēloņi, jo tie varētu būt nodarījumi, kas ir saistīti ar terorismu un ir *Audiencia Nacional* (Valsts mēroga lietu tiesa, Spānija) kompetencē”.

- 5 Vēlākā 2014. gada 23. septembra rīkojumā *Juzgado Central de Instrucción nº 6* (Valsts izmeklēšanas tiesa Nr.6) norādīja, ka, “tā kā teroristu uzbrukuma izdarīšana ir izslēgta, vēl ir jāveic izmeklēšana, lai noteiktu, vai faktiskie apstākļi varētu būt radušies pilotu pieredzes trūkuma vai neapdomības dēļ”.
- 6 Ar 2014. gada 29. jūlija lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības Francijā tika uzsākta arī tiesas izmeklēšana pret “X” par nonāvēšanu aiz neuzmanības neveiklības, neapdomības, neuzmanības, nolaidības vai likumā vai citos normatīvajos aktos noteiktās piesardzības vai drošības pienākuma neizpildes dēļ.
- 7 Francijas un Spānijas izmeklēšanas tiesneši sadarbojās, izmantojot tiesiskās palīdzības lūgumus, starptautiskās savstarpējās tiesiskās palīdzības lūgumus krimināllietās, ekspertu uzklaušīšanu un apmaiņu ar procesuālajiem dokumentiem. Francijas izmeklētāju sagatavotais Spānijas tiesvedības uzskaitījums liecina, ka daudzi tās dokumenti izrietēja no daudziem un precīziem lūgumiem paziņot par dokumentiem, ko Francijas tiesneši bija iesnieguši, pamatojoties uz starptautiskas tiesiskās palīdzības lūgumiem.
- 8 Šajā uzskaitījumā ir iekļauta Spānijas tiesvedības 1. sējumā ietvertā vēstule, kurā *Máître F. J. S. M.* rakstīja *Audiencia Nacional* (Valsts mēroga lietu tiesa), lai informētu tiesnesi, ka viņš pārstāvēs uzņēmumu *Swiftair* tiesvedības laikā.
- 9 2016. gada 18. jūlijā *Juzgado Central de Instrucción nº 6* (Valsts izmeklēšanas tiesa Nr. 6) izdeva rīkojumu par lietas pagaidu izbeigšanu un izbeidza tiesvedību, pamatojoties uz atbilstošiem prokuratūras pieprasījumiem. Rīkojumā ir noteikts: “Savulaik tika izslēgta iespēja, ka būtu veikts terora akts. Izmeklēšana [...] turpinājās, lai noteiktu, vai notikumi varēja notikt Spānijas pilotu C. M. A. un G. C. I.Á neuzmanības vai nekompetences dēļ: vairāku ekspertīžu rezultātā tika secināts, ka: ņemot vērā analizēto dokumentāciju attiecībā uz apkalpes civīciskiem un profesionāliem aspektiem, kā arī ECLTV lidmašīnas stāvokli, mēs neesam konstatējuši pierādījumus, ka no sabiedrības *Swiftair* puses būtu pieļauti kādi pārkāpumi, kas varētu būt saistīti ar 24. jūlijā Mali notikušo lidojuma AH5017 negadījumu. Savukārt [...] eksperti secina, ka sabiedrības *Swiftair* izmantotais lidojumu simulators bija spējīgs veikt visas Iestādes prasītās apmācības dažādos mācību un kontroles posmos. Tas bija ideāli piemērots lidmašīnas MD-83 pilotu apmācībai un praksei, turklāt tam bija digitāli mērinstrumenti, kas atbilda nelaiemes gadījumā iesaistītās lidmašīnas

mērinstrumentiem. Tātad nav konstatēts neviens gaisa kuģa pilotiem noteiktā objektīvā uzmanības vai rūpības pienākuma pārkāpums.”

- 10 Šis lēmums provizoriski izbeigt lietu un izbeigt tiesvedību tika pieņemts Spānijā pēc tam, kad Spānijas tiesvedībā tika iesniegts EASA (Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūras) amatpersonu ekspertu ziņojums, kas konstatēja pārkāpumus veidā, kādā notika pilotu atkārtotās apmācības, kas tika veiktas vienlaikus ar pārbaudi, tomēr nevarēja uzskatīt, ka tām būtu saistība ar negadījumu, un uzskatīja, ka pilotu prasmju pārbaudē nav konstatēti pārkāpumi.
- 11 Turklāt tas tika pieņemts pēc tam, kad tika iesniegts ziņojums par starptautisko drošības izmeklēšanu, kas tika veikta saskaņā ar Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 13. pielikuma noteikumiem, par ko bija atbildīga Mali, valsts, kurā notika negadījums, Transporta ministrija. Nobeigumā šī izmeklēšanas komiteja sniedza ieteikumus par: pastāvīgas pretapledošanas sistēmas ražotāja veikto priekšizpēti; nosacījumu pievienošanu ledus kristālu noteikšanai FCOM (*Flight Crew Operating Manual*) procedūrās; apstāšanās īpatnību iekļaušanu dokumentācijā un apmācībā; CVR (*Cockpit Voice Recorders*) verifikācijas procedūras izmaiņām līdz ICAO (Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas) 6. pielikumā paredzēto magnētisko lentu lietošanas pārtraukšanai; gaisa satiksmes vadības centru koordinācijas uzlabošanu starp Nigēras, Burkinafaso un Mali iestādēm. Neviens ieteikums neattiecas uz aviosabiedrību *Swiftair*.
- 12 Francijā tehniskā izmeklēšana bija uzticēta trīs ekspertu grupai, kas tika nozīmēta 2014. gada 2. septembrī. Galīgais ziņojums tika iesniegts 2016. gada 23. decembrī. Šī ekspertu grupa secināja, ka negadījumu veicināja šādi faktori:
 - pilotu sezonālā darbība, kas koncentrēta dažos mēnešos ar ilgām pārtraukuma periodiem, kas bija veicinājuši pilotu veikspējas līmeņa pazemināšanos neierastās situācijās;
 - uz zemes un lidojuma simulatorā veikto apmācību nepietiekamais apjoms un nepilnīgais saturs, kas veicināja nespēju uztvert ārējos apstākļus lidojuma laikā;
 - dzinēja apledošanas aizsardzības līdzekļu neizmantošana; dzinēja parametru pasliktināšanās nekonstatēšana; ievērojamās ātruma samazināšanās un no tā izrietošo stāvokļa indikāciju nekonstatēšana; atbilstošas reakcijas trūkums, lidmašīnai parādoties nestspējas trūkumam; spējas tikt galā ar lielu darba slodzi pasliktināšanās;
 - maršruta maiņa, starptropu frontes klātbūtne un radiosakaru traucējumi, kas bija veicinājuši darba slodzes palielināšanos un apkalpes pieejamības samazināšanos;
 - tādu divu pilotu klātbūtne vienā apkalpē, kuri veic savu darbu sezonāli un kuriem bija gandrīz astoņu mēnešu pārtraukums lidojumos.

- 13 2017. gada 29. jūnijā sabiedrībai *Swiftair SA*, juridiskai personai, kuru pārstāv tās viceprezidents S.L.F., Francijas izmeklēšanas tiesneši izvirzīja apsūdzību par nonāvēšanu aiz neuzmanības “neveiklības, neapdomības, neuzmanības, nolaidības vai likumā vai citos normatīvajos aktos noteiktās piesardzības vai drošības pienākuma neizpildes dēļ, šajā gadījumā nenodrošinot pietiekamu apmācību lidojuma AH5017 apkalpei, kas veicināja apkalpes nespēju uztvert ārējos apstākļus lidojuma laikā, nespēju konstatēt dzinēja parametru pasliktināšanos, lidmašīnas aizsardzības līdzekļu neizmantošanu un atbilstošas reakcijas trūkumu, lidmašīnai parādoties nestspējas traucējumiem, kas netīši izraisīja visu lidmašīnā esošo personu, tostarp Francijas valstspiederīgo cietušo, nāvi; šie faktiskie apstākļi ir paredzēti un sodāmi ar Kriminālkodeksa 221-6., 221-7., 221-8. un 221-10. pantu.”
- 14 Sabiedrība *Swiftair* apstrīdēja apsūdzību, norādot, ka attiecībā uz to Spānijas tiesu iestāde ir pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu saistībā ar šiem faktiem. Pēc tās domām, šis ir galīgs lēmums, kas ir saistošs Francijā, ņemot vērā *ne bis in idem* principu, kas ietverts Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu (turpmāk tekstā – “ŠĪK”), 54. pantā.
- 15 Izmeklēšanas tiesnesis noraidīja sabiedrības *Swiftair* izvirzīto iebildumu par valsts apsūdzības izbeigšanu, norādot:

“Princips *ne bis in idem*, kas ietverts ŠĪK 54. pantā, nav piemērojams tādām lēmumiem, ar kuru līgumslēdzēja dalībvalsts iestāde, pabeidzot tai nodotās lietas izskatīšanu pēc būtības stadijā pirms apsūdzības celšanas pret noziedzīga nodarījuma izdarīšanā aizdomās turēto personu, izdod rīkojumu par kriminālprocesa apturēšanu, ja ar šo lēmumu par apturēšanu saskaņā ar šīs valsts tiesībām netiek galīgi izbeigts valsts apsūdzības process, un tas tādējādi nav šķērslis jaunam kriminālprocesam par šiem pašiem faktiem šajā valstī.” (spriedumi, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483; un 2008. gada 22. decembris, *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768, 45. punkts).

“Tomēr saskaņā ar Spānijas Kriminālprocesa kodeksa 637. un 641. pantu kriminālprocesa slēgšana vai izbeigšana pirms tiesvedības stadijas var izpausties divējādi: kā tā sauktā “pilnīgā” tiesvedības izbeigšana, ja nav nopietnu pierādījumu, ka nodarījums, uz kura balstīta apsūdzība, ir izdarīts, ka nodarījums nav noziedzīgs nodarījums vai noziegums, vai, ja tiesvedība liecina, ka apsūdzētās personas nav saucamas pie kriminālatbildības kā izdarītājas, līdzdalībnieces vai atbalstītājas, vai “brīva” vai “pagaidu” tiesvedības izbeigšana, ja nodarījuma, uz kura balstīta apsūdzība, izdarīšana, šķiet, nav pienācīgi konstatēta vai ja izmeklēšana liecina, ka nodarījums patiešām ir izdarīts, bet nav pietiekama pamata apsūdzēt vienu vai vairākas konkrētas personas kā noziedzīgā nodarījuma izdarītājas, līdzdalībnieces vai atbalstītājas. Šāda veida pagaidu izbeigšana, kam nav ekvivalenta Francijas tiesībās, neliedz atsākt tiesvedību, ja tiek konstatēti jauni pārbaudes elementi, kas to pamato, bez jaunas sūdzības vai papildu apsūdzības izvirzīšanas.

Spānijas judikatūrā ir precizēts, ka *res judicata* spēks ir attiecināms tikai uz rīkojumiem par lietas slēgšanu vai tiesvedības “pilnīgu” izbeigšanu, tiklīdz ir pieņemts galīgs lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu. Saskaņā ar *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) Krimināllietu nodaļas judikatūru tikai rīkojumam par tiesvedības “pilnīgu” izbeigšanu ir tāds pats *res judicata* spēks kā galīgam lēmumam. Līdz ar to jauna kriminālprocesa uzsākšana pret to pašu personu un par tiem pašiem faktiem, par kuriem lieta tika pilnībā izbeigta, šajā gadījumā būtu *ne bis in idem* principa pārkāpums. Tādējādi rīkojumiem par lietas slēgšanu vai tiesvedības izbeigšanu, kas izdoti, ja attiecīgā nodarījuma izdarīšana nav pienācīgi konstatēta vai ja nav pietiekama pamata apsūdzēt konkrētu personu nodarījumā, nav *res judicata* spēka. Šāda veida klasifikācija ir “pagaidu”, un tā neliedz atsākt tiesvedību, ja parādās jauni pierādījumi, kas to pamato.

Šajā lietā 2016. gada 18. jūlija *Juzgado Central de Instrucción* n° 6 (Valsts izmeklēšanas tiesa Nr. 6) lēmums izbeigt lietu ir “*sobreseimiento provisional*” (pagaidu lēmums par lietas izbeigšanu), tāpēc tam nav *res judicata* spēka. Līdz ar to ir jānoraida sabiedrības *Swiftair* arguments, ka runa esot par galīgu lēmumu, kas bija jāpieņem Francijā, pamatojoties uz principu “*non bis in idem*”.

- 16 Ar 2021. gada 18. maija rīkojumu atbildētāja sabiedrība *Swiftair SA* tika nodota Parīzes tiesai.

2. Atbilstošās tiesību normas:

A. *Savienības tiesību normas*

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

- 17 50. pantā “Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu” ir noteikts:

“Nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu.”

*Konvencija, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas Nolīgumu starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgajām robežām, kas parakstīts 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā **

18 54. pantā “Principa *ne bis in idem* piemērošana” ir noteikts:

“Personu, kuras sakarā vienā Līgumslēdzējā Pusē ir pieņemts galīgais tiesas spriedums, nedrīkst par to pašu nodarījumu saukt pie atbildības citā Līgumslēdzējā Pusē, ar noteikumu, ka notiesāšanas gadījumā sods jau ir izciests, to izcieš vai to vairs nevar izpildīt atbilstīgi tās Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem, kurā spriedums pieņemts.”

B. Valsts tiesību normas

Francijas tiesību akti

Kriminālprocesa kodekss

19 695-9-54. pantā ir noteikts:

“Lai piemērotu Padomes Pamatlēmumu 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā, ja par paralēliem kriminālprocesiem, kas notiek vairākās dalībvalstīs un kas attiecas uz tām pašām personām par vieniem un tiem pašiem faktiem, var tikt pieņemti galīgi spriedumi, attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes savstarpēji paziņo informāciju par kriminālprocesu un kopīgi apsver, kā tās var ierobežot negatīvās sekas, ko rada šādu paralēlu tiesvedību līdzāspastāvēšana.”

Spānijas tiesību akti

1882. gada 14. septembra Real Decreto por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal (Karaļa dekrēts, ar ko apstiprina Kriminālprocesa kodeksu; Spānijas Kriminālprocesa kodekss)

20 637. pantā ir noteikts:

“tiesvedības pilnīga izbeigšana:

1) ja nav nopietnu pierādījumu tam, ka ir izdarīts nodarījums, ar kuru ir pamatota kriminālvajāšana;

* Attiecināts uz Spāniju kopš nolīguma par Spānijas Karalistes pievienošanos Konvencijai, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu [...], kas parakstīts 1991. gada 25. jūnijā Bonnā (OV 2000, L 239, 69. lpp.).

2) nodarījums nav noziedzīgs nodarījums vai noziegums;

3) ja tiesvedība pierāda, ka apsūdzētie ir atbrīvoti no kriminālatbildības kā izpildītāji, līdzdalībnieki vai atbalstītāji”.

21 641. pantā ir noteikts:

“pagaidu tiesvedības izbeigšana:

1) ja noziedzīga nodarījuma izdarīšana, uz kura pamata tika ierosināta kriminālvajāšana, nešķiet pienācīgi pierādīta;

2) ja izmeklēšana liecina, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums, bet nav pietiekama pamata apsūdzēt vienu vai vairākas konkrētas personas kā noziedzīgā nodarījuma izdarītājas, līdzdalībnieces vai atbalstītājas.”

Código penal (Spānijas Kriminālkodekss).

22 31.a pantā ir noteikts:

“1. Šajā kodeksā paredzētajos gadījumos juridiskām personām ir krimināltiesiskā atbildība par noziedzīgiem nodarījumiem, ko to vārdā vai uzdevumā un labā izdarījuši to likumiskie pārstāvji un *de facto* vai *de jure* administratori.

Tajos pašos gadījumos juridiskām personām ir arī krimināltiesiskā atbildība par noziedzīgiem nodarījumiem, ko, veicot korporatīvo darbību, to vārdā un labā, izdarījis ikviens, kurš, būdams pakļauts iepriekšējā punktā minēto fizisko personu pilnvarām, varēja veikt darbības, jo pār tām netika īstenota pienācīga kontrole, ņemot vērā konkrētus lietas apstākļus.

2. Juridisko personu kriminālatbildība iestājas no brīža, kad ir konstatēts, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums, kas bija jāizdara personai, kura pilda iepriekšējā punktā minētos pilnvarojumus vai funkcijas, pat ja faktiski atbildīgā fiziskā persona nav identificēta vai ja nav bijis iespējams pret to uzsākt tiesvedību. Ja naudas sods ir paredzēts par vieniem un tiem pašiem faktiem, tiesneši vai tiesas groza attiecīgās summas tā, lai iegūtā summa nebūtu nesamērīga ar to smagumu.”

3. Lietas dalībnieku nostājas:

Atbildētāja (sabiedrība Swiftair)

23 Sabiedrības *Swiftair* galvenais arguments ir tāds, ka Spānijas izmeklēšana, kas ietvēra 11 sējumus un ko veica pazīstams Spānijas tiesnesis, ir jāuzskata par padziļinātu izmeklēšanu, kuras noslēgumā tiesnesis, pamatojoties uz rūpīgu izmeklēšanu, kas tostarp attiecās uz iespējamām sabiedrības *Swiftair* pieļautajām nelikumībām pilotu apmācībā, varēja uzskatīt, ka nav pamata kriminālvajāšanai. Tā apgalvo, ka šis rīkojums par lietas izbeigšanu, lai gan raksturots kā pagaidu

lēmums, bija jāraksturo kā rīkojums par lietas pilnīgu izbeigšanu, jo nav konstatēts neviens pārkāpums, un ka katrā ziņā šis rīkojums par pagaidu izbeigšanu bija pārsūdzams, kas netika izdarīts, un tas neļāva atsākt tiesvedību, jo nebija jaunu apsūdzību: tādējādi tas ir jākvalificē kā galīgs lēmums ŠĪK 54. panta un Tiesas judikatūras izpratnē un uz tā *ne bis in idem* sekām var atsaukties sabiedrība *Swiftair*, kas ir vienīgā persona, kura rīkojumā par tiesvedības izbeigšanu ir konkrēti norādīta papildus pilotiem.

- 24 Sabiedrība *Swiftair* piebilst, ka jaunu apstākļu parādīšanās gadījumā Francijas tiesām acīmredzami nav kompetences izmeklēt lietu, jo, piemērojot Tiesas judikatūru (spriedums, 2014. gada 5. jūnijs, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, 41. punkts), tikai Spānijas izmeklēšanas tiesnesim tiek atļauts atsākt izmeklēšanu.
- 25 Sabiedrība *Swiftair* arī secināja, ka Spānijā ir iestājies noilgums un ka izmeklēšanu šajā valstī nevar atsākt, pat ja tiktu izvirzītas jaunas apsūdzības. Tādējādi rīkojums par lietas izbeigšanu noilguma dēļ ir ieguvis *res judicata* materiālo spēku, un tādēļ tas ir “divkārši” galīgs.
- 26 Visbeidzot, sabiedrība *Swiftair* norādīja, ka, lai gan juridisko personu atbildība Spānijā tobrīd bija ierobežota, tomēr bija iespējams saukt pie atbildības fiziskās personas, kas pārstāv juridisko personu, un ka šajā nolūkā Spānijas izmeklēšanas tiesnesis savā rīkojumā par lietas izbeigšanu norādīja, ka nav konstatēts neviens pārkāpums no *Swiftair* puses.

Prokuratūra

- 27 Prokuratūra uzskatīja, ka dažādos juridiskos atzinumus, ko izmeklēšanas laikā sniedza Francijas tiesneši koordinatori Spānijā vai akadēmiķi, kuri tika uzklauti kā liecinieki par *ne bis in idem* jautājumu, nevarēja uzskatīt par pietiekamiem, lai informētu tiesu, jo tikai Tiesa ir pilnvarota interpretēt ŠĪK 54. panta nozīmi abos šajā lietā izvirzītajos juridiskajos jautājumos: Spānijas lēmuma par pagaidu tiesvedības izbeigšanas tvērumu un jautājumu par fizisko un juridisko personu identiskumu.

Civilprasītāji

- 28 Civilprasītāji uzskata, ka tiesību sistēmās, kurās nav izmeklēšanas tiesneša, Spānijas rīkojums par pagaidu lietas izbeigšanu atbilst prokuratūras lēmumam izbeigt tiesvedību un ka Francijas *Cour de cassation* (Kasācijas tiesas) un Tiesas judikatūrā ir konsekventi atzīts, ka šāds lēmums nav uzskatāms par galīgu lēmumu. Tie norāda, ka pati Spānijas tiesu judikatūra ir ļoti skaidra attiecībā uz to, ka šiem lēmumiem par pagaidu lietas izbeigšanu, atšķirībā no lēmumiem par tiesvedības izbeigšanu pilnībā, nav *res judicata* spēka.
- 29 Civilprasītāji arī norāda, ka Spānijas izmeklēšanas tiesnesis nav veicis nopietnu un padziļinātu izmeklēšanu un ka visas sabiedrības *Swiftair* vadītāju uzklautišanas

tika veiktas Francijas izmeklēšanas ietvaros, lai eksperti varētu analizēt sabiedrības rūpību.

- 30 Visbeidzot tie uzsver, ka katrā ziņā, lai nolēmumam citā lietā būtu *res judicata* spēks, ir jābūt identiskiem lietas dalībniekiem, pamatam un priekšmetam: šajā lietā civilprasītāji apgalvo, ka nepastāv pušu identiskums, jo pret sabiedrību *Swiftair* Spānijā netika uzsākta kriminālvajāšana, un ka Spānijā atbildībā par lidmašīnas avārijas faktiskajiem apstākļiem nevarēja tikt iesaistītas juridiskas personas, no vienas puses, un to, ka nav identiskas juridiskās kvalifikācijas, jo izmeklēšana Francijā attiecās uz nonāvēšanu aiz neuzmanības, savukārt izmeklēšana Spānijā tika uzsākta, pamatojoties uz teroristu uzbrukumu, un turpinājās, izmeklējot pilotu izdarītos pārkāpumus Aeronavigācijas likuma kontekstā, no otras puses. Visbeidzot, tā kā pret sabiedrību *Swiftair* Spānijā nav uzsākta neviena tiesvedība un tā nekādā gadījumā nevar tajā būt iesaistīta, tā nevar atsaukties uz *ne bis in idem* principu.

4. Valsts tiesas vērtējums:

Atbilstošo tiesību normu analīze

- 31 Valsts tiesa vispirms izklāsta tiesisko regulējumu, ņemot vērā Savienības tiesības, Francijas tiesības un Spānijas tiesības.
- 32 Savienības tiesību izpratnē valsts tiesa *ne bis in idem* principa pārbaudi veica, pamatojoties uz ŠĪK 54. pantu. Vispirms pievērsoties “bis”, tajā ir uzskaitīti spriedumi, kuros Tiesa it īpaši ir aplūkojusi lēmuma galīgo raksturu ŠĪK 54. panta izpratnē (spriedumi, 2003. gada 11. februāris, *Gözütok* un *Brügge*, C-187/01 un C-385/01, EU:C:2003:87; 2005. gada 10. marts, *Miraglia*, C-469/03, EU:C:2005:156; 2008. gada 22. decembris, *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768; 2014. gada 5. jūnijs, M, C-398/12, EU:C:2014:1057; un 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483). Valsts tiesa secinājumus apkopo šādi: galīgais lēmums ne vienmēr ir tiesas lēmums; tomēr tam ir galīgi jāizbeidz valsts apsūdzība līgumslēdzējā valstī; tam ir jābūt pieņemtam pēc lietas izmeklēšanas pabeigšanas pēc būtības; ir pieņemts, ka valsts apsūdzība var tikt atsākta pret to pašu personu un attiecībā uz tiem pašiem faktiem, ja vien ir izvirzītas jaunas apsūdzības.
- 33 Pēc tam, izskatot “idem”, valsts tiesa atsaucas uz 2006. gada 9. marta spriedumu *Van Esbroeck*, C-436/04, EU:C:2006:165; un 2006. gada 28. septembra spriedumu *Gasparini* u.c., C-467/04, EU:C:2006:610, piebilstot, ka šajā pēdējā minētajā spriedumā nav skaidri atrisināts jautājums par to, vai tiesvedības izbeigšana par labu fiziskām personām līgumslēdzējā valstī var radīt *ne bis in idem* sekas par labu juridiskām personām, uz kurām attiecas tie paši fakti citā Līgumslēdzējā valstī.

- 34 Attiecībā uz Francijas tiesību aktiem valsts tiesa tostarp atsaucas uz Kriminālprocesa kodeksa 695-9-54. pantu, kurā ir atsauce uz Padomes 2009. gada 30. novembra Pamatlēmumu 2009/948/TI, kurā jo īpaši ir paredzēta lietas nodošana Eurojust, ja nav panākta vienprātība par vienlaicīgu jurisdikciju, tomēr tā vienīgi norāda, ka izmeklēšanas laikā starp Spānijas un Francijas tiesu iestādēm notikusi apmaiņa, kas izmeklēšanas ziņā ir bijusi veiksmīga, nav ļāvusi iepriekš atrisināt jautājumu par iespējamu lēmuma pretrunīgumu paralēli veikto izmeklēšanu noslēgumā.
- 35 Attiecībā uz Spānijas tiesību aktiem valsts tiesa īsumā izklāsta iepriekš minētā Spānijas Kriminālprocesa kodeksa 637. un 641. pantā paredzēto regulējumu par nolēmumiem par tiesvedības izbeigšanu un juridisko personu atbildības regulējumu.

Lēmumu par tiesvedības izbeigšanu tiesiskais regulējums

- 36 Atšķirībā no Francijas tiesību aktiem Spānijas tiesību akti neregulē nosacījumus, ar kādiem var atjaunot pagaidu kārtībā izbeigtu tiesvedību. Tāpēc šādas atjaunošanas nosacījumi ir noteikti Spānijas tiesu judikatūrā, kurā kā princips ir noteikta prasība par jaunu apsūdzību (1997. gada 30. jūnija *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) lēmums, vēlāk apstiprināts), kas nepieļauj kriminālprocesa atjaunošanu, pamatojoties uz tiem pašiem pierādījumiem, un piešķir rīkojumam par pagaidu tiesvedības izbeigšanu noteiktu spēku, jo īpaši attiecībā uz “pierādījumu pietiekamību lietas materiālos, lai turpinātu tiesvedību”.
- 37 Iesniedzējtiesa apkopo atbildētājas un civilprasītāju minēto judikatūru, secinot, ka katras puses minētie nolēmumi nav nesaderīgi un liecina par to, ka Spānijas tiesas ir noteikušas precīzus kritērijus tiesvedības atsākšanai pēc tam, kad ir pieņemts rīkojums par pagaidu lietas izbeigšanu, un ka ir nepieciešams, lai rastos jauni apsūdzības elementi; ka, tā kā ir iespējams turpināt tiesvedību pēc tam, kad ir pieņemts rīkojums par pagaidu lietas izbeigšanu, pēdējais minētais nav galīgs lēmums ar pilnu un pilnīgu *res judicata* spēku; ka, ņemot vērā Spānijas tiesu apšaubāmo praksi izmantot pagaidu rīkojumu par lietas izbeigšanu izdošanu ērtības labad, tiesas katrā atsevišķā gadījumā pārbauda lietas materiālu saturu, lai novērtētu, kādām jābūt izdotā rīkojuma par lietas izbeigšanu sekām.

Juridisko personu atbildības tiesiskais regulējums

- 38 Juridisko personu atbildība Spānijā tika ieviesta ar *Ley Orgánica 1/2015, de 30 de marzo, por la que se modifica la Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal* (2015. gada 30. marta Pamatlikums 1/2015, ar ko groza 1995. gada 23. novembra Pamatlikumu 10/1995 par Kriminālkodeksu).
- 39 Nelaiemes gadījuma brīdī to reglamentēja *Código penal* (Spānijas Kriminālkodeksa) 31.a pants (citēts šā kopsavilkuma 22. punktā), kurā tostarp ir paredzēts: “1. Šajā kodeksā paredzētajos gadījumos juridiskām personām ir krimināltiesiska atbildība [..]”

- 40 No šā teksta izriet, ka juridisko personu atbildība Spānijā var iestāties tikai attiecībā uz ierobežotu pārkāpumu sarakstu, kas neietver *Ley 209/1964, de 24 de diciembre, Penal y Procesal de la Navegación Aérea* (1964. gada 24. decembra Krimināltiesību un procesuālais likums 209/1964 par aeronavigāciju) 65. pantu, kurā paredzēts noziedzīgs nodarījums par neuzmanību vai smagu nolaidību aeronavigācijā, un *Código penal* (Spānijas Kriminālkodeksa) 142. pantu par slepkavību neuzmanības dēļ.
- 41 Pēc tam valsts tiesa izskata iebildumu par valsts apsūdzības izbeigšanu saskaņā ar ŠĪK 54. pantu sakarā ar *Juzgado Central de Instrucción ° 6* (Valsts izmeklēšanas tiesa Nr. 6) 2016. gada 18. jūlijā izdoto rīkojumu par pagaidu tiesvedības izbeigšanu.
- 42 Šajā nolūkā tā uzskata, ka ir jāpārbauda:
- 1) vai Spānijas lēmums ir uzskatāms par “galīgu tiesas spriedumu” Eiropas Savienības tiesību izpratnē;
 - 2) vai attiecībā uz sabiedrību *Swiftair* var uzskatīt, ka tā ir saņēmusi “galīgo tiesas spriedumu” pēc Spānijas lēmuma, kas liek definēt ŠĪK 54. pantā minētā jēdziena “persona, attiecībā uz kuru ir pieņemts galīgais tiesas spriedums” tvērumu, kurā var atsaukties uz *ne bis in idem* principu, tādas izmeklēšanas laikā, kas ir pabeigta izmeklēšanas stadijā, neveicot nevienas citas personas, izņemot vienkārša liecinieka statusā esošas personas, nopratināšanu;
 - 3) vai sabiedrība *Swiftair* var atsaukties uz tāda nolēmuma sekām, kas pieņemts tiesību sistēmā, kurā par faktiem, par kuriem tiek veikta izmeklēšana, var iestāties tikai to fizisko personu atbildība, kas to pārstāv, un tādēļ ir jānosaka, vai, plaši interpretējot jēdzienu “persona”, ŠĪK 54. pantā noteiktais *ne bis in idem* princips gadījumos, kad kriminālvajāšana attiecas vai var attiekties tikai uz fiziskām personām, automātiski attiecas uz juridisku personu un tas ir jāpielīdzina juridiskai personai, kuru šis fiziskās personas likumīgi pārstāv.

Piemērošana šajā lietā

- 1) *Vai ir pieņemts “galīgs spriedums”?*
- 43 2023. gada 8. jūnijā notikušās tiesas sēdes laikā debates galvenokārt bija veltītas Spānijas lēmuma par lietas pagaidu izbeigšanu tvērumam, dažiem argumentējot, ka, tā kā Spānijā šim lēmumam nav *res judicata* spēka, rīkojumu par lietas pagaidu izbeigšanu nevar uzskatīt par galīgo lēmumu, citi uzsvēra, ka Tiesas judikatūra par galīgā lēmuma jēdzienu paredz tikai to, ka attiecīgais lēmums izbeidz valsts apsūdzību, izņemot, ja tiek izvirzītas jaunas apsūdzības vai piemēroti ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļi.
- 44 Spānijas tiesību aktos ir tāda īpatnība, ka starp rīkojumiem par lietas izbeigšanu, ko izmeklēšanas tiesnesis var pieņemt, lai izbeigtu izmeklēšanu, ir nošķirti tie

rīkojumi, kas paver iespēju atsākt izmeklēšanu jaunu apsūdzību gadījumā (rīkojumi par pagaidu lietas izbeigšanu), un rīkojumi, ar kuriem izmeklēšana tiek izbeigta galīgi un kuriem ir *res judicata* spēks, jo nav ne noziedzīga nodarījuma, ne izdarītāja, ne atbildīgā (rīkojumi par lietas pilnīgu izbeigšanu). Šie divi rīkojumu veidi ir pārsūdzami tiesas lēmumi un to sekas būtiski atšķiras atkarībā no apsūdzētās vai aizturētās personas tiesībām (piemēram, tiesībām uz goda un reputācijas tiesisko aizsardzību, kas saistītas ar attaisnojošiem vai atbrīvojošiem lēmumiem, tiesībām saņemt kompensāciju par izmeklēšanas laikā veikto pirmstiesas apcietinājumu vai noteiktiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem).

- 45 Lai labotu izmeklēšanas tiesnešu iespējami ļaunprātīgu rīcību, pārmērīgi un ērti izdodot rīkojumus par pagaidu tiesvedības izbeigšanu, Spānijas tiesas katrā atsevišķā gadījumā var piešķirt rīkojumiem par pagaidu tiesvedības izbeigšanu tādu pašu spēku kā rīkojumiem par tiesvedības pilnīgu izbeigšanu, ja tās var konstatēt, ka izmeklēšanas tiesnesis ir bijis situācijā, kas pamatotu rīkojuma par tiesvedības pilnīgu izbeigšanu izdošanu.
- 46 Tomēr Spānijas judikatūra skaidri nosaka: rīkojumiem par pagaidu tiesvedības izbeigšanu nav *res judicata* materiālā spēka. Šāds spēks ir tikai rīkojumiem par tiesvedības pilnīgu izbeigšanu. Tomēr savā 2019. gada 14. janvāra lēmumā (ATC 3/2019) *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa, Spānija) cenšs niansēt šo nošķirumu un virzīties uz procedūras, kuras rezultātā tiesvedība tika izbeigta, *in concreto* vērtējumu, lai noteiktu sekas. Tā nolēma: “lēmuma izbeigt tiesvedību *res judicata* materiālā spēka iespējamās sekas nav atkarīgas no lietas galīgā vai pagaidu rakstura noteikšanas – un līdz ar to no absolūtas neiespējamības atsākt tiesvedību – bet gan no konkrētajiem lietas apstākļiem un no tā, ka 1) šis lēmums tika pieņemts kriminālprocesa noslēgumā, kurā subjekts tika pakļauts no tā izrietošajam slogam un smagam; 2) par kriminālprocesu atbildīgā iestāde ir veikusi visus nepieciešamos un saprātīgos izmeklēšanas pasākumus, lai noteiktu faktu noziedzīgo raksturu un attiecīgās personas konkrēto iesaistīšanos tajos, un 3) minētā lēmuma par lietas izbeigšanu galīgais raksturs ir tāds, ka lietas atjaunošana ir atkarīga no jaunu būtisku apstākļu parādīšanās attiecībā uz faktu noziedzīgo raksturu vai attiecīgās personas iesaistīšanos tajos”.
- 47 ŠĪK 54. pants ir balstīts uz galīgā sprieduma jēdzienu un, šķiet, netieši atsaucas uz šāda sprieduma *res judicata* spēku, ko atspoguļo *ne bis in idem* princips, jo krimināltiesisks spriedums, kam ir *res judicata* spēks, aizliedz uzsākt jaunu tiesvedību pret to pašu apsūdzēto par tiem pašiem faktiem.
- 48 Tomēr Tiesas judikatūra ļauj uzskatīt, ka rīkojums par tiesvedības izbeigšanu, ar kuru izbeidz kriminālvajāšanu pēc tam, kad ir veikta rūpīga izmeklēšana, bet kuru var atjaunot, ja vēlāk parādās jaunas apsūdzības, ir līdzvērtīgs galīgajam lēmumam ŠĪK 54. panta izpratnē. Tiesas lēmumos šajā sakarā nav atsauces uz *res judicata* jēdzienu.
- 49 Tajā pašā laikā Tiesa norāda, ka lēmuma vērtība ir jāvērtē, pamatojoties uz līgumslēdzējas valsts iekšējām tiesībām. Pamatojoties uz šo atrunu, Francijas

izmeklēšanas tiesnesis pamatoja savu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, uzskatot, ka, tā kā Spānijas tiesas bija noliegušas jebkādu *res judicata* spēku rīkojumam par pagaidu tiesvedības izbeigšanu, tas tādējādi nevar tikt uzskatīts par galīgu lēmumu un tam nevar būt *ne bis in idem* iedarbības.

- 50 Tādējādi šķiet, ka Spānijas 2016. gada 18. jūlija lēmuma gadījumā pastāv pretruna starp šīm divām prasībām, jo, lai gan šis rīkojums par pagaidu tiesvedības izbeigšanu, šķiet, atbilst Tiesas judikatūrā noteiktajām prasībām, kas ietvertas tās 2014. gada 5. jūnija spriedumā M (C 398/12, EU:C:2014:C:2014:1057), Spānijas tiesas ir skaidri norādījušas, ka tam nav *res judicata* materiālā spēka, tāpat kā galīgajam spriedumam vai rīkojumam par tiesvedības pilnīgu izbeigšanu, un ka tas principā neļauj personai, uz kuru tas ir attiecināms, iegūt tiesības, kas ir līdzvērtīgas tiesībām, kādas ir atbildētājam, kurš ir atbrīvots no visām apsūdzībām.
- 51 Tādēļ ir jānoskaidro, vai, Tiesas ieskatā, ŠĪK 54. pantā minētais jēdziens “galīgs lēmums” prasa, lai saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem lēmumam tiktu piešķirtas pilnas un pilnīgas *res judicata* sekas vai tikai “relatīvas” *res judicata* sekas, aizliedzot vienīgi atkārtotu kriminālvajāšanu par identiskiem pierādījumiem, nepiešķirot attiecīgajai personai visas citas tiesības, kas tai var izrietēt no attaisnojošā vai atbrīvojošā sprieduma.
- 52 Līdz ar to valsts tiesa uzdod zemāk izklāstīto pirmo prejudiciālo jautājumu.
- 2) *Vai runa ir par “personu, attiecībā uz kuru ir pieņemts galīgais tiesas spriedums”*
- 53 Kad tika sākta Spānijas izmeklēšana, tiesa vispirms pētīja iespējamus terorisma aktus, kas varētu būt izraisījuši lidmašīnas avāriju. Tā kā nebija iespējams konstatēt terora aktu, Spānijas tiesa turpināja izmeklēšanu, lai noteiktu, vai avāriju izraisīja pilotu pieredzes trūkums vai neuzmanība, un secināja, ka nav konstatēts neviens “gaisa kuģa pilotiem noteiktā objektīvā uzmanības vai rūpības pienākuma” pārkāpums.
- 54 Spānijas izmeklēšanas lietā vienīgās sabiedrības *Swiftair* darbinieku uzklauššanas, kas tika veiktas 2014. gada novembrī, notika pēc Francijas izmeklēšanas tiesnešu pieprasījuma saskaņā ar tiesiskās palīdzības lūgumu. Šos dažādos sabiedrības *Swiftair* darbiniekus kā vienkāršus lieciniekus uzklaušja Spānijas policijas darbinieki Francijas žandarmērijas klātbūtnē.
- 55 Spānijas izmeklēšanas tiesnesis nav uzklaušījis sabiedrību *Swiftair* vai tās juridisko pārstāvi, lai gan to vēlāk varēja veikt Francijas tiesnesis, kad pret sabiedrību tika uzsākta izmeklēšana.
- 56 Tādējādi, lai gan Spānijā tika veikta izmeklēšana par sabiedrības *Swiftair* pilotu apmācību un praksi, lai noteiktu, vai viņi, iespējams, ir bijuši neuzmanīgi vai nepieredzējuši, pret sabiedrību *Swiftair* oficiāli tā arī netika uzsākta

kriminālvajāšana ne no Spānijas prokurora, ne no Spānijas izmeklēšanas tiesneša puses, kurš būtu tai oficiāli paziņojis, ka pret to tiek veikta izmeklēšana, kas varētu novest pie tiesas procesa.

- 57 Tiek vienkārši norādīts, ka rīkojuma, ar kuru izbeigta tiesvedība, pamatojumā ir precizēts, ka “mēs neesam atraduši nekādus pierādījumus tam, ka no sabiedrības *Swiftair* puses būtu pieļauti kādi pārkāpumi, kas varētu būt saistīti ar lidojuma AH5017 aviācijas negadījumu, kas notika Mali 24. jūlijā”.
- 58 Nevienā Tiesas judikatūrā nav izskaidrots, kas Savienības tiesībās ir jāsaprot ar jēdzienu “persona, attiecībā uz kuru ir pieņemts galīgais tiesas spriedums” šajā konkrētajā gadījumā, kad tiesvedība beidzas ar lēmumu par lietas izbeigšanu. Vai šis jēdziens attiecas uz visām personām, kas tieši vai netieši iesaistītas izmeklēšanas gaitā, pat ja nav neviena tiesneša vai prokurora izdota dokumenta, kurā būtu konkrēti nosauktas personas, uz kurām attiecas izmeklēšana un kuras tiek turētas aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu?
- 59 Valsts tiesa par ŠIK 54. pantā minēto jēdzienu “persona, attiecībā uz kuru ir pieņemts galīgais tiesas spriedums” uzdod otro zemāk norādīto jautājumu.
- 3) *Jēdziens “persona” un jautājums par juridiskās personas un tās juridisko pārstāvju, fizisku personu, identiskumu*
- 60 Sabiedrība *Swiftair* nav apstrīdējusi, ka nonāvēšanā aiz neuzmanības, ko Spānijas tiesneši būtu varējuši atzīt, ja tie būtu uzskatījuši, ka piloti bija nekompetenti vai nepieredzējuši, pašu sabiedrību nevar tieši vainot Spānijā, ņemot vērā to noteikumu ierobežojošo raksturu, kas reglamentē juridisko personu kriminālatbildību šajā valstī.
- 61 Tomēr sabiedrība *Swiftair* apgalvoja, ka gadījumā, ja izmeklēšana būtu pierādījusi, ka sabiedrība nav apmācījusi un uzturējusi savu pilotu prasmes, sabiedrības *Swiftair* likumīgie pārstāvji (fiziskas personas) būtu saukti pie atbildības par nonāvēšanu aiz neuzmanības, un tādējādi sabiedrība būtu netieši saukta pie atbildības.
- 62 Sabiedrība *Swiftair* no tā secina, ka rīkojums par tiesvedības izbeigšanu, kas liecina par to, ka nav pietiekamu apsūdzību, kuras varētu izvirzīt pret sabiedrības likumīgajiem pārstāvjiem par nonāvēšanas aiz neuzmanības nodarījumu, rada situāciju, ka gan uz tās likumīgajiem pārstāvjiem, gan uz to pašu kā juridisku personu attiecas *ne bis in idem* sekas, kas ir attiecināmas uz visām Savienības valstīm.
- 63 Šī argumentācija, kuras apstiprināšanas gadījumā sabiedrība *Swiftair* tiktu pasargāta no jebkādas iespējamās tiesas kriminālvajāšanas gan tās izcelsmes valstī, gan citās dalībvalstīs, rada divas secīgas grūtības, kuras Tiesas judikatūra vēl neļauj atrisināt:

- 2006. gada 28. septembra spriedumā *Gasparini* u.c. (C-467/04, EU:C:2006:610, rezolutīvās daļas 2. punkts) ir norādīts, ka ŠĪK 54. pantā nostiprinātais *ne bis in idem* princips nav piemērojams “citām personām kā tikai tām personām, par kurām Līgumslēdzēja valsts ir pieņēmusi galīgo spriedumu”. Vai saskaņā ar šo “personas” jēdzienu Tiesa uzskata, ka fiziskas personas, kas ir juridiskās personas likumiskie pārstāvji, kuri, pildot savus amata pienākumus, rīkojas juridiskās personas vārdā, un pati juridiskā persona, ir identiskas? Ja atbilde būtu apstiprinoša, pret sabiedrību vai cita veida juridisku personu Līgumslēdzējā valstī nevarētu uzsākt tiesvedību, ja tās likumiskie pārstāvji būtu notiesāti par tādām pašām darbībām citā Līgumslēdzējā valstī. No tā izrietētu pretējs apgalvojums.

Šim lēmumam varētu būt būtiska ietekme uz tādām valstīm kā Francija, kur juridisko personu kriminālatbildība ir vispārēja un var iestāties paralēli un vienlaicīgi ar to likumisko pārstāvju, kas ir fiziskas personas, kriminālatbildību par visiem Kriminālkodeksā paredzētajiem nodarījumiem.

- Vai šo personu identiskums, ja tas tiek atzīts, ir pieļaujams arī tad, ja kādā no dalībvalstīm veiktā izmeklēšana par faktiem ir veikta tikai no juridiskās kvalifikācijas viedokļa, kas neļauj šo juridisko personu saukt pie atbildības šajā valstī?

127. Lai atrisinātu šīs ŠĪK 54. pantā izmantoto jēdzienu piemērošanas jomas interpretācijas grūtības un noteiktu, vai sabiedrība *Swiftair* var tikt saukta pie kriminālatbildības Francijā par darbībām, par kurām tā kā juridiska persona nevarēja tikt saukta pie kriminālatbildības Spānijā, bet par kurām Spānijas tiesnesis uzskatīja, ka nav pamata saukt pie kriminālatbildības tās juridiskos pārstāvjus, tiesa uzdod divus pēdējos, turpmāk izklāstītos prejudiciālos jautājumus.

5. Prejudiciālie jautājumi:

64 Valsts tiesa uzdod šādus jautājumus:

1) Vai ŠĪK 54. pants, lasot to kopsakarā ar Hartas 50. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka rīkojums par tiesvedības izbeigšanu, ko Līgumslēdzējā valstī izdevusi tiesu iestāde, kas ir pārsūdzams pēc rūpīgas lietas izmeklēšanas un izslēdz tiesvedības turpināšanu, ja vien netiek izvirzītas jaunas apsūdzības, ir jākvalificē kā galīgs spriedums šā panta izpratnē, pat ja Līgumslēdzējā valstī, kurā ir izdots šis rīkojums par tiesvedības izbeigšanu, uz to neattiecas visas nolēmuma, kas ieguvis pilnu un pilnīgu *res judicata* spēku, sekas?

2) Vai ŠĪK 54. pants, lasot to kopsakarā ar Hartas 50. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka rīkojuma par tiesvedības izbeigšanu, kas ir galīgs lēmums, kurš var nodrošināt šajā normā paredzēto *ne bis in idem* aizsardzību, gadījumā ar “personu, kuras sakarā ir pieņemts galīgais tiesas spriedums” ir jāsaprot jebkura persona, kura ir iesaistīta izmeklēšanas gaitā un kuras rīcība vai bezdarbība ir izmeklēta,

pat ja pret šo personu izmeklēšanas posmā formāli netika vērsta kriminālvajāšana vai ierobežojums?

3-a) Vai ŠĪK 54. pants, lasot to kopsakarā ar Hartas 50. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka fiziskas personas, kuras darbojas, pildot savus amata pienākumus juridiskās personas, kuru tās pārstāv, vārdā un labā, no vienas puses, un pati juridiskā persona, no otras puses, ir identiskas, liedzot jebkādu tiesvedību pret juridisko personu Līgumslēdzējā valstī, ja pret tās likumiskajiem pārstāvjiem jau ir “pieņemts galīgais spriedums” Savienības tiesību izpratnē citā Līgumslēdzējā valstī, pat ja pati juridiskā persona personiski šajā valstī nekad nav tikusi saukta pie kriminālatbildības?

3-b) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai šādā gadījumā ŠĪK 54. pants, lasot to Hartas 50. panta kontekstā, ir jāinterpretē tādējādi, ka *ne bis in idem* aizsardzība ir jāattiecina uz juridisko personu, pat ja Līgumslēdzējai valstij, kurā tika pieņemts galīgais lēmums, juridiskajai personai nekādā gadījumā nevarēja tikt piemērota kriminālatbildība vai nu tāpēc, ka šajā valstī tieši nepastāv juridiskās personas kriminālatbildība, vai arī tāpēc, ka juridiskās personas kriminālatbildība var iestāties tikai par nodarījumiem, kurus nevar raksturot saistībā ar darbībām, par kurām notiek kriminālvajāšana?